תורה אור

ואם עד שלא כיפרו הבעלים תרעה עד שתסתאב ותמכר א) ויקחו בדמיה אחרת ועושה תמורה ומועלין בה : **גמ'** *מאי שנא רישא דלא קא ב) מיפלגי ומאי שנא סיפא דקא מיפלגי רישא פסיקא ליה סיפא לא פסיקא ליה הא תנא ליה גבי תמורה תנא התם משום תמורה תנא הכא משום מעילה : **מתני'** *המפריש *מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראוין ג) לבא כולן שלמים מת ד) והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה *מעות מפורשים דמי חטאת ילכו לים המלח ה) לא נהנין ולא מועלין דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן *דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד *ואין טעונין לחם : **גמ'** מתקיף לה ריש לקיש וליתני נמי המפריש מעות ו) לקינים לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראוין להביא תורין שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן אמר רבא אמרה תורה *במעות סתומין הבא שלמים אמרה תורה *הבא תורין שלא הגיע זמנן (א) ז) אינן ראויין למזבח : **מתני'** *רבי שמעון אומר הדם קל ח) בתחלה וחמור בסופו נסכין חומר בתחלתן וקל בסופן *דם בתחלתו אין מועלין יצא לנחל קדרון ט) מועלין בו *נסכין בתחלתן מועלין בהן ירדו לשיתין אין מועלין בהן : **גמ'** ת"ר *מועלין בדמים דברי ר' מאיר ור"ש וחכ"א אין מועלין מ"ט דמ"ד אין מועלין י) *אמר עולא אמר קרא ויקרא יז °ואני נתתיו לכם שלכם הוא דבי ר' ישמעאל תנא לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה רבי שם יוחנן אמר אמר קרא °כי הדם הוא בנפש יכפר יא) *לפני כפרה כלאחר כפרה הוא מה לאחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה ואימא (ג) מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה וכי יש לך דבר שנעשית מצותו ויש בו מעילה אמאי לא

הרי

שהיא בעלת מום הואיל ומסאבא וקיימא המכר לאלתר ויביא בדמיה חטאת ואותה שעברה שנתה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אחרת ועושה תמורה ומועלין בה הואיל וקדושה קדושת דמים : **גמ'** ומאי שנא הני יג) *רישא דלא קא מפליג בהו . ואמר לשלש ימותו בין מכיפרו בין עד שלא כיפרו : רישא פסיקא ליה . לשלש ימותו דמאי הפלגה איכא לפלוגי ברישא התם ליכא למימר כיפרו ולא כיפרו דולד חטאת ותמורת חטאת אינהו גופייהו לא הוו חטאת וחטאת שמתו בעליה נמי הא מתו להו בעלים אבל בסיפא איכא לפלוגי : הא תנא ליה גבי תמורה . כי האי גוונא : תנא התם משום תמורות . אידי דאיירי בתמורה איירי נמי במעילה : והכא תנא משום מעילה . ואידי דאיירי במעילה איירי נמי בתמורה : **מתני'** המפריש מעות לנזירותו . ולא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים : לא נהנין ולא מועלין . בכל אותן מעות : מפני שהן ראויין להביא כולן שלמים . כלומר דבכל יג) מנה ומנה מצינן למימר זה הפרים לשלמים ושלמים קדשים קלין נינהו ואין בהן מעילה כדתנן בפ' קמא (לעיל דף ו:) קדשים קלין לפני זריקת דמים אין מועלין בהן ומאי טעמא אזיל לקולא דאי אמרת (נימא) כולן ראויין להביא עולה ואיכא מעילה בכולהו מכל מקום דמי שלמים איכא בינייהו דאינן בני מעילה ואי מייתי עלייהו קרבן מעילה איסתכח דקא מייתי חולין לעזרה *הלכך יד) לקולא דלא נהנין ולא מועלין : מעות סתומות . דלא פירש : יפלו *לנדבה . דהלכה היא בנזיר : דמי חטאת ילכו לים המלח . דחטאת שמתו בעליה היא : דמי עולה יביאו עולה . דדורון בעלמא היא דלאו לכפרה אתיא וכדאמרינן בקינין (פ"ב משנה ה) האשה שמתה יביאו יורשיה עולתה : ונאכלין ליום א' . כדין שלמי נזיר : ואין טעונין לחם . משום דכתיב ביה (במדבר ו) ונתן על כפי הנזיר ואין כאן נזיר : **גמ'** מתקיף לה ריש לקיש . הואיל וקתני במתניתין לא נהנין ולא מועלין מפני שהן ראויין ט' ליתני נמי המפריש מעות לקינין ט' דלא נהנין ולא מועלין כדקתני בני יונה שעבר זמנן שכבר הן לאוכין והורין קטנים שלא הגיע זמנן לא נהנין ולא מועלין דכיון דאינן ראויין לקרבן דפסולין נינהו לא קריאה בהו מקדשי ה' וליה בהו מעילה : אמר רבא . לא דמי מפריש מעות לנזירותו למפריש מעות לקינין דגבי נזירות אמרה תורה במעות סתומים הבא שלמים [א] משום דאיחייב נמי להביא במקצתו שלמים הלכך אמרינן מפני שראויין להביא בכולן שלמים לית בהו מעילה אבל הכא במפריש מעות לקינין מי אמרה תורה הבא תורין שלא הגיע זמנן שאינן ראויין למזבח כלל למאי מייתי להו הלכך לא הני להו הכא : **מתני'** [ג] יצא לנחל קדרון מועלין בו . מדרבנן אבל במקדש אין מועלין בו אפילו מדרבנן לפי שאין גוזרין גזירות במקדש דהא לנחל קדרון לאחר זריקה הוא כדתנן (יומא דף נח:) אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמכרין לגננין לזבל ומועלין בהן והאי מעילה מדרבנן היא ולא מדאורייתא (ג) טו) אבל מדרבנן מועלין כגון לאחר שיצא לנחל קדרון : סח) [ג] **גמ'** וקבעי עלה יז) מ"ט דמ"ד אין מועלין בו מדאורייתא ליתנא אתריגא ה"נ ע"כ לא פליגי וכו' מנא ה"מ דאין מועלין בדמים מדאורייתא : מה לאחר כפרה אין בו מעילה . דנעשית מצותו : ואימא הכי לאידך גיסא מה לפני כפרה יש בו מעילה . שהרי לא נעשית מצותו וכו' יח) ואוקימנא דאידי ואידי יש בו מעילה לטעמיה דר' יוחנן קאמר דדרים הוא וקא"ל מאי חזית דדרשת הכי: אמר יט) ליה ר' יוחנן וכי יש לך כו' . אלא ודאי הכי מיסתבר כדאמינא :

לאוקמי כדאמר תרעה ט' : **מאי** שנא סיפא דמיפלגי . כלומר דמפליג סיפא שנתה ושכמלאת בעלת מום מהני תלת דרישא ולא תני רישא פסיקא ליה דבכל ענין תמות בין כיפרו בין לא כיפרו אבל סיפא לא פסיקא ליה דלא אמריק בהני דסיפא תמות אלא א"כ כיפרו בעלים אבל בלא כיפרו אמריק תרעה כדמפרש במתניתין הלכך צריך לאפלוגינהו בתרי גווני כ) :

הא כא) תני גבי תמורה . בפרק ולד חטאת (תמורה דף כא:) איכא כי הכא ותרוייהו למה לי ומשני התם משום תמורה כלומר אגב דתני *להו משום דאין שעין תמורה דשייך התם והאי תמורה עיקר *והכא נמי כב) דין דאין שעין תמורה : **המפריש** משות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין . מפני שהן ראויין לבא סלם שלמים דכיון דלא פירש אם ירצה יביא כל המעות לשלמים וקדשים קלים לית בהו מעילה :

מת כג) הנזיר והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה . לעולת קיץ למזבח בנזיר (דף כה.) מפרש טעמא :

דמי חטאת ילכו לים המלח . כמו חטאת שמתו בעליה: **ואין** טעונין להם . דעל כפי הנזיר כתיב (במדבר ו) ונזיר אין כאן : **יצא** לנחל קדרון מועלין . מדרבנן קאמר כדמפרש בגמרא : **ירדו** לשיתין אין מועלין כד) . דאמריק נעשית מצותה ובגמ' מפרש הכי דמי דנהנה מהם : **מפני** שהם ראויין להביא תורים שלא הגיע זמנן . כלומר שהם קטנים ואין ראויין למזבח עתה ולכשיגדלו יכשרו ותנא במתניתין דלא נהנין ולא מועלין ובני יונה שעבר זמנן כדי נסבה הכא דהא לעולם לא יהיו ראויין למזבח מאחר שעבר זמנן ואגב תורים שלא הגיע זמנן נקטיה :

אמרה תורה הבא (תורים) [שלמים] במעות סתומים הבא תורין ט' . בתמיה שאין ראוי למזבח כה)[ולמאי] מייתי להו *וא"כ לית לן למימר דלא כו) נהנין טעמא דמפני שהם ראויין ט' :

מאי טעמא דמאן דאמר אין מועלין לא גרסינן כז) דא"כ משמע דמ"ד מועלין היינו מדאורייתא ולית ליה האי דרשה דבסמוך וזה אינו דהא *ברים הוציאו לו (יומא דף נט:) קאמר ע"כ לא פליגי אלא מדרבנן אבל כח) דאורייתא אין מועלין ועוד דר"ש קאמר הכא דמועלין ובמתני' קאמר דאין מועלין אלא בסוף כט) דר"ל מדרבנן אלא [ה"ג עד כאן ל"פ ר"ש] אלא מדרבנן אבל מדאורייתא אין מועלין מנהני מילי א) : **אין** לך דבר שנעשית מצותו ומועלין . ואם תאמר אימא איפכא [ד] דאין לך דבר שלא נעשית מצותו ואין בו מעילה י"ל דעגלה ערופה תוכיח דירידתה לנחל איתן אוסרתה וקודם לכן לא :

*__תרי__ מיעוטי כתיבי . תימה דבחד מיעוטא הוה סגי דליכא למימר דאי לא כתיב מיעוטא אלא בחד הוה ילפינן מאידך דאם כן ליפתוק מן המיעוט דהא ל) שני כתובים הבאין [ה] כאחד [א] לא) אין מלמדין ונראה למורי הרב [רביט] פרץ דלא מצי למיפרך מעגלה ערופה דאיצטריך טמא ש בעריפה ואין אחר בעריפה לאפוקי פרה אדומה כדאמר בפ"ק דחולין (דף כד.) וא"כ צריך לכתוב ושמו כדי שלא נלמוד משם דהערופה איצטריך כדפי' ב) לב) : **לול** קטן היה בין הכבש למזבח . פירוש כמין ארובה ואין זה אותו לול דאמריק בזבחים (דף סב:) [ו] ובסוכה (דף מח.) שאותו הוא בין כבש למזבח ממש כדי לקיים מצות זריקה בכשר וזה היה משוך לצד הקרן של [ז] מערב וכבר כלה רחב הכבש שהוא ס"ג אמה והמזבח שנים ושלשים והכבש לג) ממולע למזבח :

מה

רבינו גרשום

כהן לכתחלה הואיל וקדושין הוו ואם נהנו אין מועלין בהן מדאורייתא אלא מדרבנן דמייתי קרן לחוד : ואם עד שלא כיפרו הבעלים . שעדיין לא כיפרו באחרת ורוצים להתכפר בדמי אלו אותה שהיא בעלת מום כיון דמסאבא וקיימא תמכר לאלתר ויביא חטאת בדמיה ואותה שעברה שנתה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמיה אחרת : ועושה תמורה ומועלין בה . הואיל ויש בהן קדושת דמים : מאי שנא רישא . דהני תלת דלא קא מפליג בהו רישא פסיק ליה דבין משכיפרו ובין עד שלא נתכפרו לעולם ימותו וא' דאמר מה השלה איכא למיעבר להו ברישא : הא תנא ליה גבי תמורה . ליה נמי

שיטה מקובצת

הגהות הב"ח

הגהות צ"ק

הגהות מהר"י לנדא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones